

S. Sayısı : 193

İnhisarların idaresi hakkındaki 1660 sayılı kanuna müzyyel 2159 sayılı kanuna ek kanun lâiyhası ve Bütçe encümeni mazbatası (1/1025)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar müdürlüğü

Sayı: 6/1920

7 - V - 1938

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

İnhisarlar idaresi mütedavil sermayesinin otuz milyon liraya çıkarılması maksadile 2159 sayılı kanuna ek olarak Gümrük ve inhisarlar ve Maliye vekilliklerince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 5 - V - 1938 tarihli toplantısında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

C. Bayar

Mütedavil sermayenin arttırılması hakkında mucib sebebler

İnhisarlar idaresinin her nevi işletme masraflarına karşılık olmak üzere 2159 sayılı kanunla 25 000 000 lira İnhisarlar idaresine ilhak edilen Barut ve patlayıcı maddeler inhisarı için de 2480 sayılı kanunla 750 000 liraki, ceman 25 750 000 liralık bir mütedavil sermaye kabul edilmiştir.

Bilhassa 1932 yılı satışları nazarı dikkate alınarak tesbit olunmuş olan bu sermaye, 1936 malî yılı satışlarının tütünde yüzde 16, müskiratta yüzde 20, tuzda yüzde 79, ve barutta yüzde 120 nisbetlerinde artış göstermeleri bu satışları karşılamak için bulundurulması icabeden normal stok mevcudlarının da tabii olarak artmasını zarurî kılmış ve yine bu satışların artması levazım stoklarının kabarmasını intaç etmiştir.

1937 malî yılı zarfındaki satışların yine mütezayid bir nisbet arzetmesi stokların bir mikdar daha artmasını mucib olmuştur.

1937 malî senesi mart nihayeti vaziyetinde; idarenin limited şirketine iştirak hissesi olan 1 100 000 lira da dahil olmak üzere 28 000 000 liralık mal ve alacak mevcudu olduğu görülmektedir.

Stok meyanında bulunan ve yekûnu 13 800 000 liraya baliğ olan 28 200 000 kiloluk tütün mevcudu sene nihayetine kadar yapılacak mubayaa ile 4 800 000 kilo fazlalaşacak ve bu suretle stok 1 500 000 lira daha kabarmaktadır. İki aylık satışların tevliid edeceği eksiklik nazarı dikkate alındığı takdirde sene sonunda tütün mevcudunun 31 000 000 kiloda 14 300 000 liralık bir kıymet göstereceğini tahmin ediyoruz. Yani umumî stok 31 mayıs 1938 tarihine kadar daha 500 000 liralık bir artış kaydederek mal ve alacak mevcudu 29 000 000 lirayı bulacaktır.

Bu meblâğın mülhakat ve merkez kasalarında normal ihtiyaçları karşılamak için bulundurulması icab eden 2 000 000 liralık bir mevcut ilâve edilirse inhisarların asgarî 30 000 000 liralık bir mütedavil sermayeye ihtiyacı olduğu anlaşılacaktır.

Ancak bu günkü ihtiyacımızı karşılayacak olan bu sermayenin, satışlardaki tezayüdün devamı dolayısıyla stoklarda görülecek tabii fazlalık nisbetinde artması icabedecektir. Bu cihet nazarı dikkate alınarak normal bir şekilde, yalnız muhammen varidat fazlasının bir kısmı ile telâfi olunabilecek bu artışın temini için, maddeye ona göre hüküm konmuştur.

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe encümeni
M. No. 128
Esas No. 1/1025

23 - V - 1938

Yüksek Reisliğe

İnhisarlar idaresi mütedavil sermayesinin 30 milyon liraya çıkarılması hakkında olub Başvekâletin 7 - V - 1938 tarih ve 6/1920 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulub encümenimize verilmiş olan kanun lâyihası Maliye vekâleti Muhasebat umum müdürü ile İnhisarlar idaresi muhasebe müdürü hazır oldukları halde okundu ve konuşuldu:

İnhisarlar için evvelce tahsis edilmiş olan mütedavil sermaye mikdarının tezyidi hakkında teklif olunan bu lâyiha Hükümetin esbabı mucibe lâyihasında izah olunan sebebler dolayısıyla encümenimizce esas itibarile kabul edilmiştir.

Ancak Hükümetçe yazılan esbabı mucibe lâyihasının müteleasından dahi anlaşılacağı üzere inhisar mamulâtına aid satışların artması yüzünden stokların da mikdarını arttırmak lâzımgeldiği cihetle mütedavil sermayenin 30 milyona çıkarılması istenmekle beraber satışların artması sebebiyle stokların tezyidinde zaruret hâsıl olduğu takdirde bu tezayüdü karşılayacak derecede mütedavil sermayenin ayrıca arttırılmasına mezuniyet verilmesi dahi talep olunmaktadır.

Mütedavil sermaye mikdarının bir kanunla tesbit edilmesinde faide mülâhaza eden encüme-

nimiz satışın tezayüdü ile mütenasib olmak üzere bu sermayeye daima bir mikdar ilâve edilebilmesi için istenilen mezuniyetin verilmesini zarurî görmemiş ve lüzum hâsıl oldukça sermaye mikdarına yeniden ilâve yapabilmek için Büyük Meclisten müsaade alabileceğini düşünerek lâyihadan bu kısmın çıkarılmasına karar vermiştir.

Bu esas dairesinde yeniden hazırlanan lâyiha Umumî Heyetin tasvibine arzedilmek üzere Yüksek Reisliğe sunuldu.

Reis	R. V.	M. M.
Burdur	Isparta	Trabzon
<i>M. Şeref Özkan</i>	<i>Mükerrem Ünsal</i>	<i>R. Karadeniz</i>
Kâtib		
İstanbul	Balıkesir	Gazi Anteb
<i>F. Öymen</i>	<i>E. Adakan</i>	<i>A. H. Ayerdem</i>
Gümüşane	Kayseri	Manisa
<i>D. Sakarya</i>	<i>F. Baysal</i>	<i>T. Türkoğlu</i>
Mardin	Muş	Muş
<i>R. Erten</i>	<i>Ş. Çiloğlu</i>	<i>Ş. Ataman</i>
Ordu	Seyhan	Siird
<i>H. Yalman</i>	<i>N. Eldeniz</i>	<i>M. Mayakon</i>
Sivas	Yozgad	
<i>Remzi Çiner</i>	<i>S. İçöz</i>	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

2159 sayılı kanuna ek kanun lâyihası

MADDE 1 — İnhisarlar idaresinin her nevi işletme masraflarına karşılık olmak üzere (30 000 000) liralık bir mütedavil sermaye kabul edilmiştir.

İnhisara tâbi maddeler satışının artması sebebiyle mamul ve gayrimamul madde ve malzeme stoklarının tezyidine zaruret hâsıl olduğu takdirde 30 milyon liralık mütedavil sermaye, tezyidine lüzum görülen stokların maliyet bedeli nisbetinde arttırılabilir.

Bu suretle sermayeye ilâve edilecek miktar Maliye ve Gümrük ve inhisarlar vekâletince müştereken tayin edilerek her malî yıl sonunda İnhisarlar bütçesile Hazineye verilmesi tahmin olunan varidatın tahakkuk edecek fazlasından temin olunur.

MADDE 2 — Bu kanun 1 mayıs 1938 tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Gümrük ve inhisarlar vekilleri memurdur.

5 - V - 1938

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
C. Bayar	Ş. Saracoğlu	K. Özalp
Da. V.	Ha. V.	Mal. V.
Ş. Kaya	Dr. T. R. Aras	F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
S. Arıkan	A. Çetinkaya	Ş. Kesebir
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. H. Alataş	Rana Tarhan	F. Kurdoğlu

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

İnhisarlar idaresinin mütedavil sermayesi hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — İnhisarlar idaresinin 2159 ve 2480 sayılı kanunlarla 25 750 000 lira olarak tesbit edilmiş bulunan mütedavil sermayesi 30 000 000 liraya çıkarılmıştır.

Bu suretle mütedavil sermayeye ilâve edilecek miktar bu idarenin varidat fazlalarından temin olunur.

MADDE 2 — Bu kanun 1 haziran 1938 tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — Hükûmetin maddesi aynen